

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2021-03-10 Nr.
Vilnius

Posėdis įvyko 2021 m. kovo 8 d. 11.00–13.40 val. nuotoliniu būdu (pasitelkiant informacines ir ryšių technologijas).

Posėdžio pirmininkė – Agnė Bilotaitė, vidaus reikalų ministrė, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos (toliau – VESK) pirmininkė.

Posėdžio sekretorė – Loreta Naraškevičienė, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD) Civilinės saugos valdybos Gyventojų apsaugos organizavimo skyriaus vyriausioji specialistė.

POSĖDŽIO DALYVIAI:

VESK nariai:

Giedrė Balčytytė, Vyriausybės kanclerė (komisijos pirmininkės pavaduotoja), Arvydas Anušauskas, krašto apsaugos ministras, Aušrinė Armonaitė, ekonomikos ir inovacijų ministrė, Arūnas Dulkys, sveikatos apsaugos ministras, Simonas Gentvilas, aplinkos ministras, Saulius Greičius, PAGD direktorius, Simonas Kairys, kultūros ministras, Dainius Kreivys, energetikos ministras, Rustamas Liubajevs, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos vadas, Kęstutis Navickas, žemės ūkio ministras, Monika Navickienė, socialinės apsaugos ir darbo ministrė, Renatas Požėla, Lietuvos policijos generalinis komisaras, Gintarė Skaistė, finansų ministrė, Marius Skuodis, susisiekimo ministras, Jurgita Šiugždinienė, švietimo, mokslo ir sporto ministrė.

Kiti asmenys:

Živilė Gudlevičienė, Ministro Pirmininko patarėja sveikatos apsaugos ir neįgaliųjų klausimais, Aistis Šimaitis, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos (toliau – LRVK) Projektų valdymo grupės projektų vadovas, Eglė Gasiūnaitė, LRVK vyriausioji patarėja teisės klausimais, Jurgutis Vincas, ekonomikos ir inovacijų viceministras, Karolis Žemaitis, ekonomikos ir inovacijų ministrės patarėjas, Skaistė Barauskienė ekonomikos ir inovacijų ministrės patarėja, Tomas Urban, LR Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Verslo aplinkos departamento direktorius, Vitalij Dmitrijev, vidaus reikalų viceministras, Darius Domarkas, LR Vidaus reikalų ministerijos (toliau – VRM) Viešojo saugumo politikos grupės vadovas, Lina Laurinaitytė – Grigienė, vidaus reikalų ministrės patarėja, Mindaugas Bajarūnas, VRM Strateginės komunikacijos skyriaus vedėjas, Božena Zaborovska – Zdanovič, VRM Strateginės komunikacijos skyriaus patarėja, Mindaugas Kanapickas, PAGD direktoriaus pavaduotojas, Aurelijus Alasauskas, Lietuvos kariuomenės (toliau – LK) Gynybos štabo Operacijų valdybos viršininkas, Gintaras Koryzna, LK Strateginės komunikacijos departamento direktorius, Žilvinas Tomkus, krašto apsaugos viceministras, Monika Mertinaitė, LR Krašto apsaugos ministerijos Gynybos politikos grupės vyresnioji patarėja, Živilė Simonaitytė, sveikatos apsaugos viceministrė, Sigitas Šliažas, kultūros ministro patarėjas, Rasa Kiūdytė, LR Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – SAM) vyriausioji patarėja, Loreta Ašoklienė, SAM Visuomenės sveikatos departamento Sveikatos stiprinimo skyriaus vedėja, Donatas Keršis, SAM Teisės skyriaus patarėjas, Aušra Juodaitienė, LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Administravimo departamento direktorė, Aidas Aldakauskas, LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Švietimo kokybės ir regioninės politikos departamento direktorius, Jurga Greičienė, teisingumo viceministrė, Roma Žakaitienė, Lietuvos savivaldybių

asociacijos direktorė, Aleksandras Tiaskevičius, Lietuvos savivaldybių asociacijos direktoriaus pavaduotojas.

POSĖDŽIO DARBOTVARKĖ:

1. COVID–19 epidemiologinės situacijos apžvalga.

Pranešėjai – SAM, LRVK atstovai.

2. Karantino režimo laisvinimo savivaldybių lygmeniu galimybės.

Pranešėjai – LRVK, SAM, Lietuvos savivaldybių asociacijos atstovai.

3. Karantino režimo užtikrinimo priemonių (kelių, oro/jūrų uostų, atlaisvintų veiklų kontrolės ir kt.) apžvalga.

Pranešėjai – SAM atstovas, Rustamas Liubajevs, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – VSAT) vadas, Renatas Požėla, Lietuvos policijos generalinis komisaras.

4. Kiti klausimai.

POSĖDŽIO EIGA:

Agnė Bilotaitė, vidaus reikalų ministrė, VESK pirmininkė, pasveikino posėdžio dalyvius, pristatė darbotvarkę. Prieštaravimų dėl darbotvarkės nebuvo, posėdis pradėtas.

1. SVARSTYTA: COVID–19 epidemiologinės situacijos apžvalga.

Loreta Ašoklienė, vyriausioji epidemiologė, pristatė COVID–19 ligos (koronaviruso infekcijos) epidemiologinę situaciją pasaulyje, tame tarpe – Europos Sąjungos (toliau – ES) šalyse ir Lietuvoje.

Epidemiologinė situacija pasaulyje išlieka panaši, esminių pokyčių nėra, išskyrus – ženkliai mažėjantis mirtingumo rodiklis.

ES sergamumo rodiklis per praėjusią savaitę kiek padidėjo, didžiausi sergamumo rodikliai išlieka Čekijoje, Estijoje, Slovakijoje, Maltoje. Lietuva pagal sergamumo rodiklius ES yra 19 vietoje. Bendras ES sergamumo rodiklis yra 312, fiksuotas Lietuvos rodiklis 229 (Lietuvos rodiklis yra mažesnis nei vidutinis ES sergamumo rodiklis).

L. Ašoklienė, kalbėdama apie mutavusių variantų išplitimą, informavo, kad vis daugiau šalių nustato britiškojo viruso atmainą, kuri dominuoja Jungtinėje Karalystėje.

Kalbant apie situaciją Lietuvoje, informuota kad epideminė kreivė įgavusi nežymų neigiamą pagreitį, sergamumo rodiklis nežymiai sumažėjo ir siekia 238 atvejus 100 tūkst. gyventojų per 14 d. Vidutiniškai per dieną praėjusią savaitę buvo registruojama 430 naujų atvejų (buvo 520).

Po truputį didėja testavimo apimtys, esame 16 vietoje ES. Vidutiniškai per dieną atliekama 7300 tyrimų. Teigiamų tyrimų testų dalis sumažėjusi, šiuo metu yra 6,1 proc. (praėjusią savaitę buvo 7,3 proc.).

Aptariant hospitalizuotus COVID–19 ligos atvejus ir atvejus pagal būklę, informuota, kad ligoninėse užimtų lovų skaičius išlieka stabilus, tačiau reanimacijoje lovų užimtumas didėja (šiuo metu užimta 100 lovų, praėjusią savaitę buvo 85).

Mirtingumo rodiklis mažėja, per paskutinę savaitę registruotos 6–8 mirtys per dieną. Pagal mirtingumo rodiklį Lietuva ES yra 15 vietoje.

Apžvelgiant skiepavimo apimtis, informuota, kad Lietuvoje šiuo metu asmenų, paskiepytų pirma doze bendroje populiacijoje yra daugiau kaip 7,5 proc.

Per praėjusią savaitę fiksuoti 28 įvežtiniai atvejai. Daugiausiai įvežta iš Švedijos (6 atvejai), Belgijos (3 atvejai).

L. Ašoklienė supažindino su sekoskaitos duomenimis (š. m. vasario mėn.): Lietuvoje viso atlikta 535 tokių tyrimų, iš kurių 50 atvejų nustatyta britiškoji viruso atmaina.

Kalbant apie situaciją atskirose savivaldybėse, šiuo metu yra 8 savivaldybės, kurios patenka į pilką ar juodą zoną (D scenarijų), ir 13 savivaldybių, patenkančių į geltonąją zoną.

Didžiausi sergamumo rodikliai fiksuojami Švenčionių r., Kupiškio r., Marijampolės, Vilniaus m. ir Biržų r. savivaldybėse. Mažiausi – Birštono, Mažeikių r., Pakruojo r., Skuodo r. ir Plungės r. savivaldybėse. Atkreiptas dėmesys, kad skirtumas tarp didžiausių ir mažiausių skaičių yra daugiau kaip 10 kartų.

Vertinant teigiamų testų ir atvejų skaičių rodiklius, stebimas situacijos gerėjimas net 40 savivaldybių.

Testavimo apimtys atskirose savivaldybėse ženkliai skiriasi. Didžiausia teigiamų tyrimų dalis yra Švenčionių r., Kupiškio r. Varėnos r. ir Kalvarijos savivaldybėse.

Pristatyta bendra protrūkių situacija (protrūkių skaičius apskrityse): šiuo metu daugiausia protrūkių registruojama Kauno apskrityje, didžiausi protrūkiai – Utenos ligoninėje, Biržų r. Legailių globos namuose, Biržų AB „Siūlas“, Rokiškio r. ligoninėje ir kt.

Situacija savivaldybėse pagal vakcinaciją nėra tolygi, geriausios skiepijimo apimtys Birštono, Neringos ir Druskininkų savivaldybėse.

Aistis Šimaitis, LRVK Projektų valdymo grupės projektų vadovas, papildė SAM atstovės pranešimą. Informuota, kad pakilo testavimo apimtys, per dieną atliekamų tyrimų vidurkis padidėjo 1 tūkst. Virš 2 proc. testuojama 10–11 savivaldybių, mažiau 1 proc. 4 savivaldybėse. Akcentuoti protrūkių židiniai, kuriuose neatliekamas masinis testavimas.

Daugėja savivaldybių, pereinančių iš tamsių zonų į šviesesnes, tačiau Vilniaus regionas vis dar išlieka pilkoje zonoje. Jau 6 d. yra neigiama pandemijos pagreitis ir šiuo metu siekia apie minus 20 proc., nors gyventojų mobilumas yra gana aukštas.

Kalbant apie ligoninių reanimacijose lovų užimtumo padidėjimą, didžiausias šuolis stebimas Kauno ir Klaipėdos regionuose (per savaitę išaugo 30–40 proc.).

Šalyje vyrauja ispaniškojo viruso atmaina (virš 70 proc.). Britiškosios mutacijos atmaina auga, šiuo metu sudaro apie 10–15 proc. atvejų. Atsižvelgiant į kitų šalių dinamiką, tikėtina, kad po 4–6 sav. britiškoji mutacijos atmaina mūsų šalyje pasieks apie 70 proc.

VESK posėdžio dalyviai detaliau aptarė testavimų apimtis atskirose grupėse. Pažymėta, kad, būtina skatinti testavimąsi, ypač – protrūkių židiniuose.

Siekiant užtikrinti sklandų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro–valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo 2020 m. gegužės 29 d. sprendime Nr. V-1336 numatytų grupių tyrimų dėl COVID-19 ligos organizavimą, Živilė Simonaitytė, sveikatos apsaugos viceministrė, paprašė ministerijų ir kitų valstybės institucijų paskirti po kontaktinį asmenį tolimesniam bendradarbiavimui. Giedrė Balčytytė, Vyriausybės kanclerė, akcentavo profilaktinio testavimo apimčių didinimo aktualumą.

NUTARTA:

Pasiūlyti ministerijoms sekančiame VESK posėdyje pateikti informaciją apie profilaktinio testavimo progresą, įgyvendinant operacijų vadovo 2020 m. gegužės 29 d. sprendimą Nr. V-1336 savo veiklos srityse.

Sprendimui pritarta bendru sutarimu.

2. SVARSTYTA: Karantino režimo laisvinimo savivaldybių lygmeniu galimybės.

A. Bilotaitė VESK posėdžio dalyviams pristatė karantino laisvinimo savivaldybių lygmeniu galimybes. Akcentuota, kad karantino laisvinimas savivaldos lygmeniu tiesiogiai susijęs su judėjimo tarp savivaldybių ribojimo klausimu. Detaliau aptarta judėjimo kontrolės iššūkiai ir galimybės. Akcentuota, kad tikslinga taikyti ne visuotinę, o „taškinę“ tikslingą judėjimo kontrolę. Kita būtinoji sąlyga, kalbant apie karantino režimo laisvinimą savivaldybėse, yra testavimo apimčių didinimas ir

protrūkių kontrolė, kur ypač svarbus aktyvus savivaldybių įsitraukimas. Taip pat, sprendžiant protrūkių valdymą, svarbus operatyvumas, todėl aktualu peržiūrėti testavimo algoritmą.

Pristatymo metu pasiūlytas 3 režimų modelis („juodų“, „raudonų“ ir „geltonų“ bei „žalių“ savivaldybių), kriterijai ir siūlymai galimiems laisvinimams., tame tarpe – ir judėjimo tarp savivaldybių atlaisvinimui. Pažymėta, kad, siekiant įgyvendinti pristatytą karantino režimo laisvinimo savivaldybėse modelį, kiekvieną savaitę būtų įvertinama savivaldybių situacija ir atitinkamai teikiami siūlymai Lietuvos Respublikos Vyriausybei dėl sprendimų priėmimo.

Kilo aktyvios diskusijos, vieningos nuomonės dėl pasiūlyto modelio nebuvo.

NUTARTA:

1. Pritarti tikslingumui taikyti judėjimo ribojimus tik savivaldybių, kuriose sergamumas viršija 500 atvejų 100 tūkst. gyventojų per 14 d. ir teigiamų testų dalis didesnė nei 10 proc., atžvilgiu.

2. Pasiūlyti savivaldybėms imtis papildomų komunikacinių, organizacinių ir kitų iniciatyva grįstų priemonių, siekiant padidinti testavimo apimtį savivaldybėse, prioritetą teikiant epidemiologiškai aktualių objektų testavimui (pvz., didelės įmonės, vykdančios veiklą kontaktiniu būdu, protrūkiai ir kt.).

Sprendimams pritarta bendru sutarimu.

3. SVARSTYTA: Karantino režimo užtikrinimo priemonių (kelių, oro/jūrų uostų, atlaisvintų veiklų kontrolės ir kt.) apžvalga.

Rustamas Liubajevas, VSAT vadovas, informavo, kad nuo š. m. vasario 17 d., vykdant sustiprintą nustatytą karantino režimo reikalavimų laikymosi kontrolę prie vidaus ES sienos su Lenkijos Respublika, per ją vidutiniškai per parą pravažiuoja apie 1,5 tūkst. transporto priemonių (buvo 1,4), kurių virš 80 proc. sudaro komerciniai vežėjai. Atvykstančius dėl karantino režimo reikalavimų laikymosi vidutiniškai per parą patikrinama apie 500 asmenų. Viso praėjusią savaitę patikrinta beveik 3 tūkst. asmenų, iš kurių beveik 1,4 tūkst. arba 45–46 proc. neturėjo išankstinės registracijos (QR kodo), tačiau šie skaičiai, lyginat su kontrolės pradžia, mažėja. Viso per laikotarpį nuo š. m. vasario 17 d. patikrinta apie 10 tūkst. asmenų, pusė jų neturėjo išankstinės registracijos arba anketos buvo užpildytos neteisingai.

Pažymėta, kad nuo š. m. vasario 8 d. vykdant oro/jūrų uostų sustiprintą medicininę–karantinę kontrolę, Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui prie SAM (toliau – NVSC) nuolat talkina 10–20 VSAT pareigūnų. Praėjusią savaitę per Klaipėdos valstybinį jūrų uostą atvyko 1 tūkst. asmenų (vidutiniškai 150 per parą). Apie 30–40 proc. atvykstančiųjų pateikia neteisingą informaciją arba klaidingai užpildo anketas, todėl prireikia informaciją tikslinti. Per oro uostus atvyksta vidutiniškai per parą 838 asmenys. Pažymėtina, kad per oro uostus atvyksta beveik visi užsiregistravę NVSC tinklalapyje ir užpildę anketas (neužsiregistravusių sudaro kiek daugiau nei 1 proc.).

R. Liubajevas informavo, kad VSAT pareigūnams talkinant NVC ir vykdant atsitiktinę atvykstančiųjų per pasienio kontrolės punktus asmenų sustiprintą nustatytą karantino režimo reikalavimų laikymosi kontrolę prie išorinių ES sienų, per savaitę atvyko apie 1,6 tūkst. asmenų (vidutiniškai virš 2 tūkst. per parą).

Prie vidaus sienos su Latvijos Respublika dirbama įprastiniu režimu, tačiau vykdant migracijos kontrolės funkcijas, vykdoma ir karantino režimo reikalavimų kontrolė. Atkreiptas dėmesys, kad Latvijos Respublikos pareigūnai taiko sustiprintą kontrolę prie mūsų sienos.

Taip pat informuota, kad VSAT pareigūnai talkina policijos pareigūnams, vykdant asmenų judėjimo tarp savivaldybių kontrolę.

Renatas Požėla, Lietuvos policijos generalinis komisaras, pristatydamas karantino režimo užtikrinimo priemones, informavo, kad bendras nusikalstamumas sumažėjęs 19 proc. (lyginant su 2020 m. tuo pačiu laikotarpiu), taip pat 19 proc. sumažėjęs sunkių ir labai sunkių nusikaltimų skaičius. Praėjusią savaitę, vykdant karantino režimo užtikrinimo priemonių kontrolę, nepraleista 1,2 tūkst. transporto priemonių,

kurios vyko pažeisdamos nustatytas tvarkas į kitas savivaldybes, surašyti 1069 protokolai (670 – dėl daugiau kaip 1 šeimos ūkio susibūrimų). Patikrinta daugiau kaip 6,5 tūkst. saviizoliacijoje buvusių asmenų, iš kurių – 3 tūkst. atvykusiųjų iš paveiktų šalių. Daug dėmesio skirta ūkio subjektams, patikrinta virš 2 tūkst., kur nustatyta apie 40 pažeidimų.

Šios savaitės prioritetai – tęstinė socialinės erdvės stebėseną, reagavimas į gyventojų pranešimus, judėjimo tarp savivaldybių, ūkio subjektų ir saviizoliacijos laikymosi kontrolė, didesnis dėmesys didžiausią sergamumą turinčioms savivaldybėms.

R. Požėla VESK posėdžio dalyviams taip pat pristatė esamą situaciją dėl policijos pareigūnų ir darbuotojų prevencinio testavimo.

Detaliau VESK nariai ir dalyviai aptarė nuo š. m. kovo 10 d. atvykstančiųjų kontrolės organizavimą (dėl privalomumo turėti neigiamą COVID–19 tyrimo atsakymą) ir – atsakomybės užtikrinimą. Rasa Kiūdytė, SAM vyriausioji patarėja, informavo, kad siekiant sustiprintos kontrolės patekimo į šalį vietose vykdymą ir tinkamiau organizuoti patikros procedūrą, keičiamas kontrolės procesas oro, jūrų uostuose bei sausumos patekimo į šalį vietose. Atsitiktinis keliautojų patikrinimas turėtų būti vykdomas ne tik sausumos patekimo į šalį vietose, bet ir oro bei jūrų uostuose. Nuo š. m. kovo 10 d. visuose (oro, jūrų uostuose ir sausumos) patekimo į šalį punktuose turėtų būti organizuojamas tik dalies keliautojų duomenų patikrinimas. Taip pat oro ir jūrų uostuose keleiviai, kuriems taikomi reikalavimai atvykstant į Lietuvos Respubliką turėti tyrimą COVID–19 ligai nustatyti, kai jie nėra atlikę tyrimo arba tyrimas atliktas anksčiau nei 72 val. laikotarpiu prieš grįžtant ar atvykstant į Lietuvos Respubliką, kontrolės punkte turėtų būti registruojami minėtam diagnostiniam tyrimui atlikti (jei ėminių paėmimo punktas įrengtas patekimo į šalį vietoje, esant asmens pageidavimui, tyrimą galės atlikti savo lėšomis – šie asmenys bus nukreipiami tiesiai į ėminių paėmimo punktą). Jei asmenys NVSC specialistams nepateiks dokumentų apie atliktą diagnostinį tyrimą, bus sprendžiama dėl administracinio nusižengimo tyrimo pradėjimo.

4. SVARSTYTA: Kiti klausimai.

Plk. Gintaras Koryzna, Lietuvos kariuomenės Strateginės komunikacijos departamento direktorius, apžvelgė esamą komunikaciją Lietuvos elektroninėje aplinkoje (COVID–19 kontekste). Supažindinta su pagrindinėmis temomis, skleidžiamos informacijos tikslais ir siektiniais efektais bei naudojama taktika ir metodais.

A. Bilotaitė dalyviams priminė, kad 2021 m. kovo 1 d. VESK posėdyje buvo nutarta, jog sekančiame VESK posėdyje SAM pristatys COVID–19 ir vakcinacijos komunikavimo strategiją.

Taip pat, aptariant kitus klausimus, Simonas Kairys, kultūros ministras, pristatė LR Kultūros ministerijos (toliau – KM) siūlymą dėl galimybės atlaisvinti muziejų veiklą, parenkant muziejus pilotiniam projektui. Informuota, kad kartu su Muziejų tarybos atstovais buvo nustatyti atitinkami kriterijai, pagal kuriuos minėtam projektui parinkti 9 muziejai. S. Kairys nurodė, kad šis pilotinis projektas galėtų būti įgyvendintas pakeičiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. lapkričio 4 d. nutarimą Nr. 1226 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“. VESK nariai esminių prieštaravimų pristatytam muziejų pilotiniam projektui ir pasiūlymams neturėjo.

Vidaus reikalų ministrė,
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
ekstremalių situacijų komisijos pirmininkė

Agnė Bilotaitė